قۇرئان نېمە ئۈچۈن ئەرەب زېمىنغا چۈشۈرۈلگەن؟

ئەركىن سىدىق

-2014يىلى -9ئاينىڭ -22كۈنى

نۇرغۇن ئوقۇرمەنلەرگە ئوخشاش، مەنمۇ ئۇزۇندىن بۇيان ئاللاھنىڭ نېمە ئۈچۈن قۇرئاننى ۋەھيى قىلىپ چۈشۈرۈشتە ئەرەب زېمىنى بىلەن ئەرەب مىللىتىدىن بولغان مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنى تاللىغانلىقىنى بىلىۋېلىشنى ئويلاپ كەلگەن ئىدىم. يەنى، مىلادىيەدىن كېيىنكى -600يىللىرى ئەرەب زېمىنى ۋە ئۇ يەردە ياشاۋاتقان ئەرەبلەر بىلىم جەھەتتە، سىياسىي جەھەتتە، جەمئىيەت تەرەققىياتى جەھەتتە، ئىقتىساد جەھەتتە، ۋە دىن جەھەتتە بىر ئارقىدا قالغان زېمىن ۋە مىللەت ئىدى. ئەرەبلەر ئۇ ۋاقىتتا مەنىۋىي ۋە ئەخلاقىي جەھەتتە روھىي تاشتەك قېتىپ كەتكەن -تاشيۈرەك ئىنسانلارغا ئايلىنىپ كەتكەنىدى. شۇنداق تۇرسىمۇ، نېمە ئۈچۈن ئاللاھ ئەڭ ئاخىرقى ۋە ئەڭ مۇھىم ھەق بولغان ئىسلامنى ۋەھيى قىلىش ئۈچۈن يەر يۈزىدىكى باشقا بىر دۆلەت ياكى باشقا بىر جەمئىيەتنى تاللىماي، مۇشۇ ئەرەب زېمىننى تاللايدۇ؟ ئاللاھ نېمە ئۈچۈن باشقا بىر تېخىمۇ مەدەنىيەتلەشكەن ۋە تېخىمۇ گۈللەنگەن زېمىننى تاللىمايدۇ؟ ئەگەر ئاشۇنداق بىر زېمىننى تاللىغان بولسا ئۇ زېمىن ئىسلامنى تارقىتىشقا تېخىمۇ ياخشىراق ماس كەلگەن بولمامتى؟ مەسىلەن، ئاشۇ دەۋردە شەرقىي ئاسىيادا جۇڭگو بار ئىدى. جەنۇبىي ۋە ئوتتۇرا ئاسىيادا ھىندىستان ئەللىرى بار ئىدى. ئوتتۇرا ۋە شەرقىي ئاسىيادا پېرسىيىلىكلەر بار ئىدى. شىمالىي ئاسىيادا رۇسلار بار ئىدى. ئۇنىڭدىن باشقا يەنە ياۋروپالىقلار، -ئاقتەنلىكلەر ئەللىرى، ئافرىقا ئەللىرى، رىم ئىمپېرىيىسى، ۋە گرېتسىيە قاتارلىقلارمۇ بار ئىدى. ئاشۇ ئەللەرنىڭ ھەممىسى ئىسلامنى تارقىتىشتىن ئىبارەت بۇ بىر ئۇلۇغۋار داۋانى ئېلىپ بېرىشتا ئەرەبلەرگە قارىغاندا تېخىمۇ كۈچلۈك، ئىنسانلار ئۆلچىمى بويىچە تېخىمۇ مۇۋاپىق، ھەمدە مەزكۇر شەرەپكە تېخىمۇ مۇناسىپ ئەمەسمىدى؟ شۇنداق تۇرۇقلۇق مەزكۇر شەرەپ بىلەن مەزكۇر ئالاھىدە ئىمتىيازنى ئاللاھ نېمە ئۈچۈن ھەممە جەھەتتىكى تەرەققىياتلىرى يۇقىرىدىكى ئەللەردىن كۆپ ئارقىدا قالغان ئەرەبلەرگە ئاتا قىلدۇ؟[1]

شەيخ ۋە دوكتۇر ياسىر قازى [2] شەرق ئەللىرى بىلەن غەرب ئەللىرىنىڭ ھەر ئىككىسىدە 20 يىل ۋاقىت سەرپ قىلىپ، ئىسلام دىنى ئۈستىدە ئۆگىنىش، ئىزدىنىش ۋە ئىلمىي تەتقىقات ئېلىپ بېرىش جەريانىدا يۇقىرىدىكى سوئاللارغا جاۋاب تاپقان بولۇپ، ئۇ ئۆزىنىڭ ئاشۇ جاۋابلىرىنى »مۇھەممەد پەيغەمبەرنىڭ «تەرجىمىھالى دېگەن 130 نەچچە قىسىملىق لېكسىيىلىرىنىڭ ئىچىدىكى -5قىسىمدا قىسقىچە خۇلاسىلاپ ئوتتۇرىغا قويىدۇ .[3] ياسىر قازى بۇ لېكسىيىلەر ئامېرىكىدىكى »ئەلمەغرىب «ئىنستىتۇتى [4] دەپ ئاتىلىدىغان ئالىي مەكتەپتە دەرس قىلىپ سۆزلەۋاتقان بولۇپ، ئۇ ھازىر مەزكۇر لېكسىيەلەرنىڭ 80 نەچچىنچى قىسمىغا كەلدى. ياسىر قازى بۇ ئىنگلىزچە لېكسىيەلەرنىڭ نەق مەيدان كۆرۈنۈشىنىڭ سىن ھۆججەتلىرىنى تور ئارقىلىق پۈتۈن دۇنياغا تارقىتىۋاتىدۇ. مەن مەزكۇر ماقالىدا يۇقىرىدىكى سوئاللارنىڭ ياسىر قازى يەكۈنلەپ چىققان جاۋابلىرىنى قىسقىچە تونۇشتۇرۇپ ئۆتىمەن.

تۆۋەندىكىسى ياسىر قازىنىڭ دېگەنلىرى. ئەگەر مەن ئۆزەمنىڭ ئويلىغانلىرىنى قوشۇپ قويماقچى بولسام، ئۇنى بىر «»ئىلاۋە شەكلىدە قوشۇپ قويىمەن.

قۇرئان ۋە ئىسلام دىنىنى ۋەھيي قىلىپ چۈشۈرۈشتە، ۋە ئاخىرقى پەيغەمبەرنى چۈشۈرۈشتە، ئاللاھ نېمە ئۈچۈن ئەرەب زېمىنى بىلەن بىر ئەرەب مىللىتىدىن بولغان مۇھەممەد ئەلەيهىسسالامنى تاللىغان؟

.1ئەرەب زېمىنىنىڭ جۇغراپىيىلىك ئورنى

ئەرەبلەر بىلەن ئەرەب زېمىنى ئەينى ۋاقىتتىكى ئىككى دەرىجىدىن تاشقىرى چوڭ دۆلەتنىڭ ئوتتۇرىسىغا جايلاشقان. ئۇلارنىڭ بىرى ساسساني ()ساسسانىد ئىمپېرىيىسى، يەنە بىرى بولسا بىزانتىن ()بىزانتىنە ئىمپېرىيىسى بولۇپ، ئۇلارنىڭناملىرى كېيىنچە پېرسىيە

ئىمپېرىيىسى بىلەن رىم ئىمپېرىيىسىگە ئۆزگەرتىلگەن. ئەينى ۋاقىتتا ساسسانىد بىلەن بىزانتىن ئوتتۇرىسىدا قاتتىق ئۇرۇش بولىۋاتقان بولۇپ، بۇ ئۇرۇشلار داۋاملاشقىلى 400 يىل بولغانىدى. ئەرەب زېمىنى بۇ ئىككى دەرىجىدىن تاشقىرى كۈچلەرنىڭ زېمىنى بىلەن تۇتۇشۇپ تۇرغان، ئەمما بىر ئايرىم زېمىن بولۇپ مەۋجۇت بولۇپ تۇرىۋاتقانىدى. ئاللاھ ئەرەب زېمىنىغا مۇھەممەد پەيغەمبەر ئارقىلىق ئىسلام دىنىنى چۈشۈرۈپ، 30ـ40 يىل ئۆتكەندىن كېيىن، ئەرەبلەر بۇ ئىككى دەرىجىدىن تاشقىرى ئىمپېرىيىلەرنى ئۆزلىرىگە بوي سۇندۇردۇ. ئەگەر ئەرەبىستان جۇڭگوغا جايلاشقان بولسا، بۇ ئىككى دەرىجىدىن تاشقىرى كۈچلۈك ئىمپېرىيىلەرنى بوي سۇندۇرالمىغان بولاتتى. ئەرەبلەرنىڭ بۇ ئىككى ئىمپېرىيىلەر بىلەن تۇتۇشۇپ تۇرۇشى، ھەمدە ئاللاھنىڭ بۇيرىشى بىلەن ئەرەبلەر كېيىنكى 30ـ40 يىل ئىچىدە بۇ ئىككى ئىمپېرىيىلەرنى ئۆزلىرىگە بويسۇندۇرىۋالدۇ.

.2ئەرەبلەرنىڭ باشقىلارنىڭ زېمىنىنى بېسىۋالدىغان ئادىتى يوق ئىدى

ئاشۇ ۋاقىتقىچە ئەرەبلەر پەقەت ـئۆزئارا ئۇرۇش قىلغان بولۇپ، ھەرگىزمۇ رىمغا ياكى پېرسىيىگە جەڭ ئېلان قىلىپ باقمىغان. شۇڭلاشقا، ئەرەبلەرگە ئىسلام ۋەھيي قىلىنىپ، ئەرەبلەر قوشۇن تەشكىللەپ، تۇنجى قېتىم رىم بىلەن پېرسىيىگە قارشى جەڭگە ئاتلانغاندا، ئۇ ئىككى زېمىندىكى كىشىلەر ئەرەبلەرنى زاڭلىق قىلىدۇ. ساسسانىد ھۆكۈمىتى ئەرەبلەرگە كىچىك بالىلارغا مۇئامىلە قىلغاندەك مۇئامىلە قىلىدۇ. ئۇلار ئەرەبلەرگە »سىلەر ساراڭ بولۇپ قالدىڭلارمۇ؟ سىلەر بىزگە ھۇجۇم قىلماقچىما؟ بىز سىلەرگە ئازراق پۇل بېرەيلى، سىلەر كىشىنى ئاۋارە قىلماي قايتىپ «كېتىڭلار، دەيدۇ. ئەرەبلەرنىڭ رىم بىلەن پېرسىيىگە ھۇجۇم باشلىشى ئۇلار ئۈچۈن بىر كىشىنى ـھاڭتاڭ قالدۇرىدىغان، ئۆزىنىڭ كۆزى بىلەن ئۆزىنىڭ قۇلىقىغا ئىشەنمەيدىغان ئىش بولۇپ تۇيۇلىدۇ.

.3ئەرەبلەر بىر مەدەنىيەتلەشمەي، ئارقىدا قالغان ھالەتتە تۇرغان

بۇ يەردىكى «»مەدەنىيەتلەشمىگەن دېگەن سۆز مۇنداق بىر قانچە تەرەپلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ: (1) شۇ چاغقىچە بىرەر قېتىممۇ ئەرەبلەرنىڭ بىر بىرلىككە كەلگەن ھۆكۈمىتى قۇرۇلۇپ باقمىغان. ئەگەر بىر جەمئىيەتنىڭ بىر بىرلىككە كەلگەن ھۆكۈمىتى بولمايدىكەن، ئۇ جەمئىيەتتە قانۇن بىلەن تەرتىپمۇ مەۋجۇت بولمايدۇ. (2) ئەرەبلەردە ئەدەبىيات، سەنئەت، ۋە بىناكارلىق ئىشلىرى مەۋجۇت بولمىغان. ئۇ چاغدا ئەرەبلەردە شېئىرىيەت ئىشلىرى تەرەققىي قىلغان. ئەمما، شېئىرىيەت ئەدەبىياتتىن بىر دەرىجە تۆۋەن تۇرىدۇ. مەسىلەن، ئۇ چاغدا ئەرەبلەردە يازما ئەدەبىيات يوق ئىدى. سەۋەبى، ئۇلاردا يېزىش ۋە ئوقۇشمۇ مەۋجۇت بولمىغان. ئەرەبلەرنىڭ چوڭ بىنالىرىمۇ بولمىغان. ئۇلار ئۆزلۈن ۋاقىتلارغىچە ساقلىنىپ تۇرالايدىغان بىنالارنى ياساپ باقمىغان. ئاللاھ ئىسلامنى ۋەھىي قىلىپ چۈشۈرۈشتىن 100 يىللار بۇرۇن ھازىرقى ئىستانبۇلدا ياۋروپالىقلار تەرىپىدىن ياسالغان ئىمارەتلەرنىڭ بەزىلىرى ھازىرغىچە ساقلىنىپ كېلىۋاتىدۇ. ئىسلامدىن بۇرۇن ياسالغان پېرسىيە پادىشاھ ئوردىلىرىنىڭ بەزىلىرىمۇ ھازىرغىچە ساقلىنىپ كېلىۋاتىدۇ. ئەمما ئەينى ۋاقىتتا ئەرەبلەرنىڭ ئۇنداق نەرسىلىرى مەۋجۇت بولۇپ باقمىغان. ئەرەبلەرگە ئىسلام كېلىشتىن بۇرۇن ئۇلار بىر ئارقىدا قالغان قالاق ھالەتتە ياشاۋاتقان بولۇپ، ئىسلام ئۇلارغا -ئىززەتھۆرمەت ئېلىپ كەلگەن. ئاللاھ قۇرئاندا »مەن سىلەرگە بىر مۇقەددەس كىتابنى چۈشۈردۇم، ئۇنىڭدا سىلەرنىڭ ئابىدە ياكى مىراس ()لەگاكىي لىرىڭلار «بار دەيدۇ. ئىسلامنىڭ كېلىشى ئەرەبلەرنىڭ ئۆز زېمىنىدا ئۆزىگە خاس بىر خىل مەدەنىيەتنى ۋۇجۇتقا كەلتۈرۈشكە سەۋەب بولدى. بۇ ئىشتا ئەرەبلەر مەدەنىيەت توقۇنۇشىغا دۇچ كەلمىدى. يەنى، ئۆز مەدەنىيىتىنى ھېچ نېمىسى يوق يەردىن تەرەققىي قىلدۇردى. ئەگەر ئىسلام رىملىقلارغا چۈشكەن بولسا، ئۇلار ئۈچۈن مەدەنىيەت توقۇنۇشى بىر چوڭ مەسىلە بولۇپ قالغان بولار ئىدى. چۈنكى، ئۇ چاغدا رىملىقلارنىڭ ناھايىتى تەرەققىي قىلغان، بىر مۇكەممەل شەكىلگە كىرگەن مەدەنىيەت قۇرۇلمىسى مەۋجۇت ئىدى. ئەگەر ئىسلام رىمغا چۈشكەن بولسا، ئىسلام بىلەن رىمدا بۇرۇن مەۋجۇت بولۇپ كەلگەن نەرسىلەر ئوتتۇرىسىدا توقۇنۇش يۈز بېرەتتى. مۇشۇ نۇقتىدىن قارىغاندا، ئاللاھ ئىسلام

دىنىنى بىر بوشلۇققا، بىر ۋاكۇئۇمغا، سوقۇشمىسا بولمايدىغان نەرسىلىرى مەۋجۇت بولمىغان بىر بوش زېمىنغا چۈشۈرگەن. ئاشۇ ۋاقىتقىچە ئەرەبلەر بىرەر قېتىممۇ بىرلىككە كېلىپ باقمىغان بولۇپ، شۇ سەۋەبتىن مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ئۆزىنىڭ دەسلەپكى مەزگىللىرىدە بىرەر چوڭ ھۆكۈمەت بىلەن كۈرەش قىلمىسا بولمايدىغان ئىشلارغىمۇ دۇچ كېلىپ باقمىغان. ئەرەبلەر پەقەت ئىسلامنىڭ ئاستىدىلا تۇنجى قېتىم تولۇق بىرلىشىشنى ئەمەلگە ئاشۇرغان.

.4دۇنيا ئەرەب زېمىندا بىر سياسىي كۈچنىڭ ۋۇجۇتقا كېلىشىدىن قىلچە گۇمانلانمىغان

ئەرەب زېمىنىدىكى ئىچكىي ئۇرۇش ۋە قالاق ھالەت تۈپەيلىدىن، ئەرەب زېمىندا بىر سياسىي كۈچنىڭ باش كۆتۈرۈپ چىقىدىغانلىقىنى ھېچ كىم پەرەز قىلىپ باقمىغان. ئەرەبىستاندا بىر سياسىي كۈچنىڭ پەيدا بولىدىغانلىقىنى ھېچ كىم ئالدىن مۆلچەرلەپ باقمىغان. ھازىر سىز دۆلەتنىڭ ئومۇمىي كىرىمى جەھەتتە ئەڭ تۆۋەندە تۇرىدىغان بىر دۆلەتنى كۆرسىتىپ، ››مۇشۇ دۆلەت يەنە 5 يىلدا دۇنيانىڭ ئەڭ ئالدىغا ‹‹ئۆتىدۇ، دېسىڭىز، ئۇنىڭغا ھېچ كىم ئىشەنمەيدۇ. ئۇنداق بىر دۆلەتنى ھېچ كىم بىر خىل تەھدىت، دەپ ھېسابلىمايدۇ. شۇڭلاشقا ئەينى زاماندا رىم بىلەن پېرسىيە ئەرەبلەرنىڭ ئۆزلىرىنى يېقىن كەلگۈسىدە بويسۇندۇرىدىغانلىقىنى ھەرگىزمۇ خىيالىغا كەلتۈرۈپ باقمىغان.

.5مەخسۇس ئاللاھغا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن ياسالغان ـ 1سارايي مەككىدە ياسالغان

مەخسۇس ئاللاھغا ئىبادەت قىلىدىغان تۇنجى سارايي سېلىنغان جايي مەككىدۇر. شۇنداقلا ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام بىلەن ئىسمائىل ئەلەيھىسسالامنىڭ يۇرتىمۇ مەككىدۇر. شۇنداق بولغاچقا، ئىسلامدىن ئىبارەت بىر دۇنياۋى دىن ئەڭ دەسلىۋىدە چۈشۈرۈلگەن جايي ئۈچۈن مەككىنىڭ تاللىنىشى بىر تەبىئىي ئەھۋال بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. ئاللاھ ۋەھيي قىلىپ

چۈشۈرگەن بارلىق دىنلارنىڭ ئىچىدە پەقەت ئىسلام دىنىلا بىر دۇنياۋى دىندۇر. ھازىر خرىستىئان دىنى ۋە جۇدائىزىم دەپ ئاتىلىدىغان باشقا دىنلارنىڭ ھەممىسى دۇنيانىڭ مەلۇم بىر قىسىم جايلىرىغىلا تەۋە بولغان. بىزنىڭ چۈشىنىشىمىزچە ئەيسا ئەلەيھىسسالام پۈتۈن دۇنيا ئۈچۈن كەلگەن ئەمەس، ئۇ پەقەت ئىسرائىلىيىنىڭ بالىلىرى ئۈچۈن كەلگەن. مۇسا پەيغەمبەرمۇ پۈتۈن دۇنيا ئۈچۈن كەلگەن ئەمەس، ئۇ پەقەت يەھۇدىيلار ئۈچۈن كەلگەن. مۇھەممەد پەيغەمبەر بولسا پۈتۈن دۇنيا ئۈچۈن ئەۋەتىلگەن. شۇڭلاشقا ئۇنىڭ كەلگەن يېرى دۇنيادىكى تۇنجى قېتىملىق ئىبادەت سارىيى ياسالغان جاي بولۇشىدا بىر ناھايىتى كۈچلۈك ھېكمەت بار. قۇرئاندىمۇ تۇنجى مەسچىت سېلىنغان جاينىڭ «»مەدكە ئىكەنلىكى ھەققىدە بىر ئايەت بار بولۇپ، ئۇ جاينىڭ ئىسمى كېيىن «»مەككە گە ئۆزگەرتىلگەن.

:ـ1رەسىم كەبەنىڭ ـ1731يىلىدىكى كۆرۈنۈشى.

.6ئەرەبلەردە ئىسلامنى قوبۇل قىلىش ئۈچۈن زۆرۈر بولغان بىر قىسىم سۈپەتلەر يېتىلگەن

ئەينى زاماندا گەرچە ئەرەبلەر بەزى سۈپەتلەرگە ئىگە ئەمەس بولسىمۇ، ئۇلاردا ئىسلامنى قوبۇل قىلىش ئۈچۈن زۆرۈر بولغان باشقا بىر قىسىم سۈپەتلەر بار بولغان. ئۇ سۈپەتلەر تۆۋەندىكىلەرنى ئۆز ئىچىگە :ئالىدۇ روھىنىڭ پاك بولۇشى. ئەرەبلەر باشقا دىنى ئېتىقاد تەرىپىدىن بۇلغانمىغان. ئۇلار ئاددىي ئىنسانلار بولۇپ، ئۇنداق بولۇشىنىڭ ھەم ياخشى تەرىپىمۇ، ھەم يامان تەرىپىمۇ بار. ئۇنىڭ ياخشى تەرىپى، ئەگەر سىز بىر ئاددىي ئىنسان بولسىڭىز، ئالدىڭىزغا ھەق كەلگەن چاغدا، ئۇنى ئاسانراق قوبۇل قىلىسىز. سىز كاللىڭىزغا ھەر خىل پەلسەپىلىك چۈشەنچىلەرنى قاچىلىۋالغان بولمايسىز. كاللىڭىزدا كۆپلىگەن غەيرى ئىدىيىلەر مەۋجۇت بولمايدۇ. شۇڭلاشقا، ئەينى زاماندا ئىسلامنى ئەڭ دەسلەپتە قوبۇل قىلغان كىشىلەر سەممىي ۋە ئاددىي كىشىلەردىن تەركىپ تاپقان.

7.ئەرەبلەر يوقسىزلىقنىڭ دەردىنى كۆپ تارتقان

ئەرەبلەر يوقسىزلىقنىڭ دەردىنى كۆپ تارتقان. ئۇلار ئۇزۇن يىللار سۇ ۋە ئاشلىقنىڭ قىسچىلىقىدا ياشىغان. بۇ خىل ئەھۋال ئىسلامنىڭ دەسلەپكى مەزگىللىرىدە مۇسۇلمانلار ئارمىيىسى ئۈچۈن بىر خىل پايدىلىق ئەھۋال بولۇپ قالغان. يەنى، ئۇ ۋاقىتلاردا رىم ۋە پېرسىيە ئەسكەرلىرى راھەتكە كۆنۈپ قالغانىدى. ئۇلار داۋاملىق ياخشى شارائىت ئىچىدە تۇرمىسا ئۇرۇش قىلالمايتتى. ئەمما ئەرەب ئەسكەرلىرى ئۇنداق شارائىتنى تەلەپ قىلمايتتى. ئۇلار قۇملۇقلاردا ئۇزۇن ۋاقىت يىراق ئارىلىقىقا ناھايىتى ئاز يېمەكلىك ۋە ناھايىتى ئاز سۇ بىلەن سەپەر قىلىشقا كۆنۈپ كەتكەنىدى. مۇسۇلمانلار ئەڭ دەسلىۋىدە باشقا زېمىنلارنى بويسۇندۇرۇشتا مۇشۇنداق ئەسكەرلەرگە مۇھتاج ئىدى. شۈڭلاشقا ئاللاھ دەسلەپكى مەزگىلدە ئىسلامغا پايدىلىق بولغان كىشىلەرنى تاللىغان.

8.ئەرەبلەر بىر قىسىم ئېسىل خاراكتېرلەرگە ئىگە بولغان

ئەينى زاماندا ئەرەبلەر بىر باتۇر، غۇرۇرلۇق، ۋە سەممىي مىللەت ئىدى. ئەرەبلەر يالغانچىلىقىقا بەك ئۆچ كېلەتتى. راستچىل ۋە يوۋاش بولۇش ھەممە ئەرەبلەر ئۈچۈن ئورتاق ئىدى. ئەرەبلەر ۋەدىسىدە تۇرىدىغان كىشىلەر بولۇپ، ئەگەر ئۇلار بىرسىگە ۋەدە قىلىدىكەن، بىرسىگە قەسەم قىلىدىكەن، ئۇ ئۆز ۋەدىسىدە چوقۇم تۇراتتى. ئەرەبلەر گېپىدە تۇرىدىغان خەلق ئىدى. شۇڭلاشقا ئىسلام كەلگىچە ئەرەبىستاندا يازما كېلىشىم مەۋجۇت بولمىغان ئىدى. يازما كېلىشىمگە ھېچ كىم ئېھتىياجلىق بولۇپ باقمىغان ئىدى. بىر ئادەم مەلۇم بىر ئىش توغرۇلۇق ۋەدە قىلغان بولسا، ئۇ ئۆز ۋەدىسىدە چوقۇم تۇراتتى. ۋەدىسىدە تۇرماسلىق ئۇلار ئۈچۈن بىر خىل ئىنتايىن رەزىل ئىش بولۇپ قارىلاتتى.

9.ئەرەبلەر ئات مىنىشكە ناھايىتى ئۇستا كەلگەن

ئەينى زاماندا ئەرەبلەرنىڭ ئاتلىرى سۈپەت جەھەتتە دۇنيانىڭ ئەڭ ئالدىدا تۇرغان بولۇپ، بۇ ئەھۋال ھازىرغىچە داۋاملىشىپ كېلىۋاتىدۇ. ئەرەبلەر ئات مىنىشكىمۇ ئىنتايىن ئۇستا بولۇپ، رىم ۋە پېرسىيە ئەسكەرلىرى بۇ جەھەتتە ھەرگىزمۇ ئەرەبلەرگە يېقىن كەلمەيتتى. ئەرەبىستان ئاتلىرى توغرىسىدا بىر ھەدىسمۇ بار. ئۇنىڭدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام دۇنيادىكى ئاتلارنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ ياخشىسى ئەرەبىستان ئاتلىرى، دەيدۇ. ئەرەبىستان ئاتلىرىنى مەدھىيلەيدۇ. ئات مىنىشكە ئەڭ ئۇستا مىللەتمۇ ئەرەبلەردۇر. ئەرەبلەر ئۇ زامانلاردا ئاشۇ زامانىدىكى زامانىۋى قوراللارغا ئىگە ئەمەسىدى. لېكىن ناھايىتى يۇقىرى ئات مىنىش ماھارىتىگە ئىگە ئىدى.

10.ئەرەب تىلى بىر ئىنتايىن كۈچلۈك تىل

ئەرەب تىلى مەنىنى ئاساس قىلىدىغان ياكى سېمانتىك ()سەمانتىك تىل بولۇپ، بۇنداق تىللارنىڭ ئىپادىلەش ئىقتىدارى ئىنتايىن كۈچلۈك بولىدۇ. ئەرەب تىلىدا بىر سۆزنى ئۆگەنسىڭىز، ئۇنىڭدىن يەنە 200 دەك باشقا سۆز شەكلىنى كەلتۈرۈپ چىقىرالايسىز. لاتىنچە ۋە يەھۇدىي تىلى قاتارلىق باشقا نۇرغۇن تىللار بۇنداق ئالاھىدىلىككە ئىگە ئەمەس. يەنى، ئەرەب تىلى بىر ئىنتايىن كۈچلۈك، ئىنتايىن ناتىق تىلدۇر.

11.پەيغەمبەر ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام ئەرەبلەر ئۈچۈن دۇئا قىلغان

ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام بىلەن ئۇنىڭ ئوغلى ئىسمائىل ئەلەيھىسسالام كەبىنى ياساۋاتقاندا، »ئۇلۇغ ئاللاھ، بىز سەندىن قەۋمىمىزنىڭ ئىچىدىن بىر پەيغەمبەر ئەۋەرتىپ بېرىشىنى تىلەپ،

ساڭا دۇئا قىلىمىز. ئۇ پەيغەمبەر ئۇلارنىڭ ئارىسىغا كېلىپ، ئۇلارغا سېنىڭ ئالامەتلىرىڭنى ۋە سېنىڭ ئايەتلىرىڭنى قىرائەت قىلسۇن. ئۇلارنى پاكلاشتۇرسۇن. ئۇلارنى تازىلسۇن. ئۇلارغا مۇقەددەس كىتاب بىلەت ھېكمەتلەرنى «ئۆگەتسۇن. دەپ دۇئا قىلىدۇ. بىزنىڭ قارىشىمىزچە، ئىبراھىم ئەلەيھىسسالامدىن كېيىن ۋە مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامدىن بۇرۇن كەلگەن پەيغەمبەرلەرنىڭ ھەممىسى ئىسھاق ئەلەيھىسسالامنىڭ ئەۋلادلىرىدىن بولغان. يەنى ئاللاھ ئىسھاق ئەلەيھىسسالامنىڭ ئەۋلادلىرىغا ئاشۇنداق ئالاھىدە ئىمتىيازنى ئاتا قىلغان. ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام بىلەن ئىسمائىل ئەلەيھىسسالامدىن كېيىن ئىسھاق ئەلەيھىسسالامنىڭ قەۋمىگە تەۋە ئەمەس پەيغەمبەردىن پەقەت بىرسىلا كەلگەن بولۇپ، ئۇ مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامدۇر. ئىسمائىل ئەلەيھىسسالامنىڭ بالىلىرى ئەرەبلەر بولۇپ، ئاللاھ ئىبراھىم ئەلەيھىسسالامنىڭ دۇئاسىنى قوبۇل قىلىپ، ئۇنىڭ تىلىگىنىنى بەرگەن. دېمەك، ئاللاھنىڭ ئاخىرقى پەيغەمبەر ئۈچۈن بىر ئەرەبنى تاللىشىدىكى ئەڭ مۇھىم سەۋەب، ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام قىلغان ئاشۇ دۇئادىن ئىبارەتتۇر. شۇڭلاشقا بىر كۆچلۈك ھەدىستە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام » ئىبراھىم ئاتامنىڭ دۇئاسىغا قايتۇرۇلغان ئىنكاس مەن شۇ. ئەيسا پەيغەمبەر ئالدىن بىشارەت قىلغان ياخشى خەۋەر مەن «شۇ. دەيدۇ.

باشقا دىنى ئۆلىمالارنىڭ تىزىملىكى يۇقىرىقىغا ئازراق ئوخشىماسلىقى، ئۇلاردا يۇقىرىدا تىلغا ئېلىنمىغان ئامىللارمۇ بار بولۇشى مۇمكىن. ئەمما مېنىڭ تىلغا ئېلىپ ئۆتمەكچى بولغىنىم يۇقارقىلاردىن ئىبارەت.

مەن بۇ قېتىم ئوقۇرمەنلەرگە تونۇشتۇرماقچى بولغان مەزمۇن مۇشۇ يەردە ئاخىرلاشتى.

بۇ ماقالىنى ھېچكىمدىن سورىماي، مەنبەسىنى بەرگەن ئاساستا باشقا ھەر قانداق تورغا چىقارسىڭىز، ياكى ئېلكىتابقا ئوخشاش باشقا ھەر قانداق شەكىلدە ئىشلەتسىڭىز بولۇۋېرىدۇ. بۇ ماقالە بارلىق ئۇيغۇرلارغا مەنسۇپ.

پايدىلىنىش ماتېرىياللىرى:

[1] The Quran_Why was it revealed in the Arab nation?

<...%20Quran_Why%20in%20the%20Arab%20Nation_in%20English.htm>

[2] «بىلمخۇمار» دىن ۋە زامانىۋىلىق »
<http://www.meripet.com/Sohbet1/20140314_islam.htm>

[3] Seerah of Prophet Muhammed 5 - The Birth of Prophet Muhammed & Why Arabia? - Yasir Qadhi | June 2011
<https://www.youtube.com/watch?v=Aln07CIO_BM>

[4] Almaghrib Institute
<http://almaghrib.org/>